

† A N D R E I ,
din harul lui Dumnezeu
Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului
și
locțiitor de Arhiepiscop al Arhiepiscopiei Ortodoxe de Alba Iulia

iubitului cler, cinstiului cin monahal și dreptmăritorilor creștini,
mângâiere de la Hristos
Cel ce cu Învierea Sa toate le-a umplut de lumină,
iar de la noi, sfântă binecuvântare!

Lumina viețuirii bune

Iubiți credincioși,

La Sărbătoarea Paștilor toate sunt pline de lumină. Așa ne spune Sfântul Ioan Damaschinul în slujba Învierii: *„Acum toate s-au umplut de lumină: și cerul, și pământul, și cele de dedesubt. Deci să prăznuiască toată făptura Învierea lui Hristos, întru Care s-a întărit”*.¹

Dacă toată făptura s-a luminat și s-a întărit de Paști, cu atât mai mult s-a luminat și s-a întărit omul credincios. Creștinul este omul învierii și al luminii, iar lumina îi vine de la Hristos Cel înviat. Mântuitorul spune: *„Eu sunt lumina lumii; cel ce îmi urmează, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții”* (Ioan 8,12).

Instinctiv, omul are aversiune față de întuneric și-i place lumina pentru că, din punct de vedere spiritual, întunericul vine de la diavolul și lumina vine de la Hristos. Hristos este Lumina, este Soarele Dreptății, El inaugurează prin înviere „Ziua cea de-a Opta”, care n-are sfârșit. De aceea adevăratul credincios este „omul zilei și al luminii”. Sfântul Pavel ne îndeamnă: *„Să lepădăm dar lucrurile întunericului, și să ne îmbrăcăm cu armele luminii. Să umblăm cuviincios, ca ziua, nu în ospețe și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă”* (Romani 13, 12-13).

Sfântul Ioan Teologul, vrând să-L definească pe Dumnezeu Cel nedefinibil, zicea că *„Dumnezeu este lumină și nici un întuneric nu este întru El”* (1 Ioan 1,5).

¹ *Slujba Învierii*, Alba Iulia, 1997, p. 30

Dacă afirmăm că suntem credincioși, dar totuși umblăm întru întuneric, ne dovedim a fi niște impostori. Sfântul Ioan își continuă raționamentul astfel: „*Dacă zicem că avem împărtășire cu El și împlăm în întuneric, mințim și nu săvârșim adevărul. Iar dacă umblăm întru lumină, precum El este lumină, atunci avem împărtășire unul cu altul, iar Sângele lui Iisus – Fiul Lui, ne curățește de orice păcat*” (1 Ioan 1,6-7).

De ce preferă, totuși, unii oameni, întunericul? Ne răspunde Domnul Hristos: „*Oricine face rele urăște lumina și nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vădească*” (Ioan 3,20). Din nefericire, adeseori, noi toți, ne petrecem viața în întuneric. Iar strigătul Sfântului Andrei Criteanul l-am putea exprima cu toții: „*În noapte viața mea mi-am petrecut pururi, că întuneric s-a făcut mie și negură adâncă noaptea păcatului, ci ca pe un fiu al zilei, arată-mă, Mântuitorule*”.²

Sfântul Pavel, adresându-ni-se nouă, creștinilor, ne zice: „*Voi toți sunteți fii ai luminii și fii ai zilei; nu sunteți ai nopții, nici ai întunericului*” (1 Tesaloniceni 5,9). În calitate de fii ai Luminii, ai Învierii și ai zilei, trebuie să fim oameni buni. În acest sens Sfântul Ioan Teologul este categoric: „*Cel ce zice că este în lumină și pe fratele său îl urăște, acela este în întuneric până acum. Cine iubește pe fratele său rămâne în lumină, iar sminteală nu este în el. Iar cel ce urăște pe fratele său este în întuneric și umblă în întuneric și nu știe încotro se duce, pentru că întunericul a orbit ochii lui*” (1 Ioan 2,9-11).

Cea mai frumoasă cântare din slujba Învierii are, în acest sens, un text minunat: „*Ziua Învierii! Să ne luminăm cu prăznuirea, și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem «fraților» și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere. Și așa să strigăm: «Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte, viață dăruindu-le*”.³

Iubiți frați creștini,

Viețuirea noastră ca „fii ai Luminii și ai Învierii” trebuie să fie „una bună”. În Predica de pe Munte Domnul Hristos ne face atenți la acest lucru: „*Voi sunteți lumina lumii; nu poate o cetate aflată pe vârful de munte să se ascundă. Nici nu aprinde cineva făclie și o pune sub obroc, ci în sfeșnic, și luminează tuturor celor din casă. Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât, să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri*” (Matei 5,14-15).

Nu este ușor a viețui frumos, dar este plăcut și lui Dumnezeu, și oamenilor. Sfântul Antonie cel Mare, experimentând acest lucru, ni-l mărturisește și nouă: „*Recunoștința către Dumnezeu și viețuirea cea bună sunt roadele omului*

² Triod, București, 1986, p. 116.

³ Slujba Învierii, Alba Iulia, 1997, p. 49.

*care place lui Dumnezeu. Și precum roadele pământului nu se coc într-un ceas, ci după vreme și ploi și îngrijire, așa și roadele oamenilor se fac minunate prin nevoință, prin luare aminte, prin stăruință de vreme îndelungată, prin înfrânare și prin răbdare”.*⁴

O viețuire bună se dobândește prin stăruință și prin efort duhovnicesc susținut. Iar viețuirea aceasta bună nu-i teoretică, ci dă roade. Mântuitorul Hristos ne dă criteriul după care-i cunoaștem pe oamenii care răspândesc lumină prin faptele bune: „După roadele lor îi veți cunoaște: au doar culeg oamenii struguri din spini sau smochine din măracini? Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele” (Matei 7,16-27).

Se vorbește mult de legătura dintre credință și faptele bune. Sfântul Iacov ne spune că dacă credința nu are fapte, „e moartă în ea însăși” (Iacov 2,17). Credința și faptele bune sunt strâns legate. Credința grăiește prin roadele ei. Nu există credință adevărată fără roadele faptelor bune, și nici roade de fapte bune fără pomul credinței.

Chiar dacă s-ar părea naivă, este foarte sugestivă o pildă pe care ne-a lăsat-o Părintele Iosif Trifa: „Credința și fapte bune sunt cele două vâsle ale bărcii vieții noastre. Ele lucrează mână în mână. Barca vieții noastre înaintează spre țărmul mântuirii numai când vâslesc cele două vâsle: credința și faptele bune”.⁵

Faptele noastre trebuie să lumineze, să aducă mângâiere și bucurie. Cu ajutorul lor Îl mărturisim pe Hristos-Dumnezeul nostru, Cel înviat din morți. Dacă, dimpotrivă, faptele noastre aduc întristare și suferință, ele smintesc și fac o contra-misiune.

În acest sens Sfântul Apostol Pavel face un rechizitoriu aspru conaționalilor săi iudei, care ni s-ar potrivi adeseori și nouă, creștinilor: „Tu, cel care înveți pe altul, pe tine însuși nu te înveți? Tu, cel care propovăduiești: «Să nu furi!», chiar tu furi? Tu, cel care zici: «Să nu săvârșești adulter!», săvârșești adulter chiar tu? Tu, care te lauzi cu Legea, Îl necinstești pe Dumnezeu, prin călcarea legii? Căci numele lui Dumnezeu din pricina voastră este hulit între neamuri” (Romani 2,21-24).

În vremurile de înflorire a vieții creștine păgânii se converteau văzându-i pe creștini cât de frumos trăiesc. Viețuirea lor era frumoasă și contaminantă. Cât de necesară ar fi astăzi o asemenea mărturie într-o lume dezorientată și încercată de o criză atât materială, cât și spirituală!

Dreptmăritori creștini,

Lumina lui Hristos o primim încă de la Botez. De aceea Botezul se mai

⁴ Filocalia 1, Sibiu, 1947, p. 15.

⁵ Pr. Iosif Trifa, 600 istorioare religioase, Sibiu, 1930, p. 347.

numește și „Luminare”. În formula ce o folosește preotul la slujba Botezului, atunci când îl șterge pe noul botezat după ungerea cu Sfântul Mir, zice: *„Botezatu-te-ai, luminatu-te-ai, miruitu-te-ai, sfințitu-te-ai, spălatu-te-ai, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”*⁶

Noi știm că acest an a fost dedicat de Sfântul Sinod Botezului și Cununii, pe temeiul importanței ce o are familia creștină în viața societății.

Or, harul primit prin Sfintele Taine lucrează în noi, iar dacă noi conlucrăm cu acesta, devenim oameni ai luminii. Sfântul Apostol Petru ne îndeamnă la această conlucrare zicând: *„Puneți și din partea voastră toată sânguința și adăugați la credința voastră, fapta bună, iar la fapta bună, cunoștința; la cunoștință, înfrânarea; la înfrânare, răbdarea; la răbdare, evlavia; la evlavie, iubirea frățască; iar la iubirea frățască, dragostea. Căci dacă aceste lucruri sunt în noi și tot sporesc, ele nu vă vor lăsa nici trândavi, nici fără de roade în cunoașterea Domnului nostru Iisus Hristos (2 Petru 1,5-8).*

În oamenii sfinți, care au conlucrat cu harul, acesta adeseori s-a manifestat ca lumină. Citim în Pateric că *„a fost un om care se numea Avva Pamvo și despre acesta se povestește că trei ani a petrecut rugându-se lui Dumnezeu și zicând: „Să nu mă slăvești pe pământ!” Și atât l-a slăvit Dumnezeu, încât nu putea cineva să se uite la fața lui, de slava care o avea!”*⁷

Iar Sfântul Simeon Noul Teolog ne povestește: *„Adesea vedeam Lumina, uneori ea îmi apărea înăuntrul meu, când sufletul meu avea pace și liniște, sau nu îmi apărea decât departe, și chiar se ascundea cu totul. Mă încerca atunci o imensă mâhnire, crezând că nu o voi revedea niciodată. Dar, de îndată ce reîncepeam să vărs lacrimi, îndată ce mărturiseam o deplină lepădare de tot, asemenea soarelui care alungă grosimea norilor, astfel Tu, Cel Nevăzut, mi te arătai ziua și noaptea”*⁸.

Iubiți frați și surori,

Lumina lină a Domnului Hristos, Cel înviat din morți, nu ne covârșește ființa doar în viața aceasta, ci ne urmează și în eternitate. De aceea, când unul dintre cei dragi pleacă, Îi zicem lui Dumnezeu: *„Odihnește, Dumnezeule, pe robul Tău, și-l așează în rai, unde cetele sfinților, Doamne, și dreptii ca luminătorii, strălucesc”*⁹.

Iar locul în care să-l așeze să fie un „loc luminat, loc de verdeață, loc de odihnă”¹⁰. În acest loc sublim L-am rugat pe Dumnezeu, în lunile ce au trecut, să-l

⁶ Micul Molfelnic, Cluj-Napoca, 2001, p. 51.

⁷ Patericul, Alba Iulia, 1990, p. 190.

⁸ Sf. Simeon Noul Teolog, *Imnul 1 (Y.27). Despre luminarea dumnezeiască și lumina Sfântului Duh*, în *Studii de Teologie Dogmatică Ortodoxă* (Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae), Edit. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1991, p. 331.

⁹ Panihida, București, 1967, p. 21.

¹⁰ *Ibidem*, p. 6.

așeze și pe vrednicul de pomenire, Mitropolitul nostru, Bartolomeu Anania.

După Învierea cea de Obște și după Judecata Universală – ne spune Părintele Stăniloae – în Împărăția lui Dumnezeu „fața luminoasă a lui Hristos va lumina pe toți și pe toate. Lucrurile nu vor mai apărea ca independente de persoane, ci ca un conținut comun al lor, ca un mediu de manifestare a iubirii lui Hristos și a persoanelor îngerești și omenești într-un pan-personalism al comuniunii desăvârșite.”¹¹

Atunci vom exclama dimpreună cu Sfântul Ioan Gură de Aur: „Unde îți este, moarte, boldul tău? Unde îți este, iadule, biruința ta? Înviat-a Hristos, și tu ai fost nimicit. Sculatu-S-a Hristos, și au căzut diavolii. Înviat-a Hristos, și se bucură îngerii. Înviat-a Hristos, și viața stăpânește. Înviat-a Hristos, și nici un mort nu mai este în groapă”.¹²

Învăluit de lumina acestor sentimente sfinte pe care ni le prilejuieste Învierea Mântuitorului, vă îmbrățișez cu sfântă dragoste și îmi iau rămas bun de la frățiile voastre, după ce 25 de ani L-am slujit pe Dumnezeu împreună, vă urez «Sărbători fericite!» și vă zic:

„Hristos a înviat!”

† A N D R E I ,

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului
și
Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului

¹¹ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, București, 1978, p. 374.

¹² *Slujba Învierii*, Alba Iulia, 1997, p. 52.